

Schwarze

A detailed oil painting of a young girl with light brown hair and blue eyes, looking directly at the viewer. She is wearing a white, translucent garment with a pinkish-red undergarment. The background is dark and textured. The painting is signed 'Schwarze' in the top left corner.

Jaaroverzicht 2018
Museum Van Loon

Museum Van Loon in 2018

Museum Van Loon kende in het jaar 2018 veel vernieuwing. Zowel qua programmering, het museumteam en samenwerkingspartners werden nieuwe wegen ingeslagen. Het team van Museum Van Loon werd dit jaar aangevuld met een nieuwe directeur, Gijs Schunselaar, en Manager Bedrijfsvoering, Auke Batstra.

In 2018 werden de nieuwe publieksprogramma's behorend bij het project *Open Huis* voor het eerst uitgevoerd. Dit grootschalige project heeft ten doel het open karakter van Museum Van Loon te behouden en vergroten. Na de restauratie van alle kamers in het huis en het herstel van het souterrain in 2017, werd een aantal publieksprogramma's opgestart in 2018. Zo werd de rondleiding voor blinden en slechtzienden iedere eerste zondag van

de maand gegeven door een museumgids. Deelnemers aan de rondleiding konden voorwerpen uit het museum vasthouden en onderzoeken. Dit programma wordt in 2019 voortgezet. Ook werd, in samenwerking met de Crafts Council Nederland, gestart met de *Maakdagen* voor gezinnen – gericht op vakmanschap. En een vierde MBO-programma (na meubelmaken, mode en vormgeving, en collectiebeheer) ging van start rondom 'hospitality'; dit alles in samenwerking met het ROC van Amsterdam. Begin 2019 wordt het volledige project *Open Huis* afgerond. De tentoonstellingen waren ook dit jaar divers en bereikten een grote en gevarieerde doelgroep. Na de tentoonstelling over de collectie van Ferdinand Bol werd in het voorjaar begonnen met de tentoonstelling

foto Peter Kooijman

President Obama op de foto met het museumteam tijdens zijn bezoek aan het museum in september 2018.

Pastels: het pastelportret in Nederland. Werken uit de museumcollectie en uit particuliere collecties gaven een overzicht van de belangrijkste meesters in dit genre in de 18e en 19e eeuw. De tentoonstelling *Julien Spiewak: Corps de Style* daagde tijdens de zomer de bezoeker uit op zoek te gaan naar de subtiele menselijke interventies in de foto's van Spiewak. Het jaar werd afgesloten met de tentoonstelling *Dineren aan de gracht* en de contemporaine aanvulling *Marijn Bax: Mores*. In deze tentoonstelling werd de tafelcultuur van de familie Van Loon en de voorbereidingen voor diners en ontvangsten door het personeel getoond. Marijn Bax onderzocht voor haar expositie de samenwerking tussen de familie en het personeel in huis. Bij de tentoonstelling *Dineren aan de gracht* opende het museum een heus pop-up restaurant, waarin diverse bekende chefs een menu geïnspireerd op de oude

recepten van kokkin Leida bereidden. In samenwerking met uitgeverij Nijgh Cuisine werd het boek *Dineren aan de gracht* uitgegeven waarin conservator Willem te Slaa een overzicht gaf van de tafelcultuur van de familie en Janny van der Heijden 30 historische recepten bewerkte voor de thuiskok van nu.

In september ontving het museum President Barack Obama als zeer bijzondere gast. Dat gasten van naam en faam het museum – nu en in het verleden – met een bezoek vereren, toont de belangrijke rol die het huis en haar collectie in de stad Amsterdam spelen.

In 2018 werd gewerkt aan de optimalisatie van de interne organisatie. Het museum hoopt hiermee een fundament te hebben gelegd waar het de komende jaren van kan profiteren. Het jaar werd afgesloten met een totaal aantal bezoekers van ruim 77.500.

Tentoonstellingen en evenementen

Ferdinand Bol: het huis, de collectie, de kunstenaar

6 oktober 2017 – 8 januari 2018

De schilderijencollectie van de eerste bewoner van het huis, Ferdinand Bol, werd gepresenteerd in het koetshuis. Werken van onder meer Rubens, Rembrandt en Van Ruisdael kwamen weer even 'thuis'. Het Amsterdam Museum, Museum Het Rembrandthuis en het Paleis op de Dam sloten aan bij deze tentoonstelling door gelijktijdig aandacht aan Ferdinand Bol én Govert Flinck te besteden.

Rondleidingen voor blinden en slechtzienden

Iedere eerste zondag van de maand, 11.00 – 12.30 uur

Dit jaar werd gestart met het aanbieden van rondleidingen voor blinden en slechtzienden. Speciaal voor de deelnemers zijn er voorwerpen uit het museum toegankelijk om vast te houden en te onderzoeken. Iedere eerste zondag van de maand start de groep met een gezamenlijk kopje koffie, gevolgd door een tour door het huis, de tuin en het koetshuis.

Pastels: het pastelportret in Nederland

8 maart 2018 – 4 juni 2018

Voor het eerst sinds 1948 werd een overzicht gegeven van het werk van de belangrijkste pastelportrettisten in Nederland in de 18e en 19e eeuw. Portretten van welgestelde opdrachtgevers door zowel Nederlandse als buitenlandse portrettisten werden getoond in de Vogelkamer en Rode Slaapkamer. Bij de

tentoonstelling verscheen een publicatie door Fleur Siedenburg met bijdragen van Rudi Ekkart en Claire van den Donk.

Maakdag: handgraveren voor het hele gezin

27 mei 2018

In samenwerking met Crafts Council Nederland werd een workshop handgraveren georganiseerd op 27 mei. Graveur Jacqueline Jimmink begeleidde gezinnen in het maken van een eigen ketting of sleutelhanger in deze techniek. Deze maakdag was de start van een serie aan Maakdagen. Museum Van Loon hoopt door middel van Maakdagen kinderen én hun ouders kennis te laten maken met vakmanschap.

Open Tuinen Dagen: tuinontwerpen, van tekentafel tot tuin

15, 16 en 17 juni 2018

Ieder jaar organiseert Museum Van Loon de Open Tuinen Dagen in het derde weekend van juni. Met het thema *tuinontwerpen* waren dit jaar ook tuinen buiten de grachtengordel toegankelijk. Zo kon een bijzonder ontwerp van de tuin van het oud rioolgemeente door Piet Oudolf getoond worden en deden onder andere Droog en Christ Church voor het eerst mee aan het weekend.

Julien Spiewak: Corps de Style

30 juni – 24 september 2018

Fotograaf Julien Spiewak creëerde een serie foto's in situ en in dialoog met de kunst, meubels, de kamers en de historie van Museum Van Loon. De oplettende kijker vindt in iedere foto van Spiewak een opvallend detail: menselijke naakte huid die in contrast staat tot het antieke

meubilair. De tentoonstelling werd afgesloten met een 'artist talk' tijdens UNSEEN Amsterdam.

Opera in de grachtentuin: La voix humaine

9 – 14 augustus 2018

De korte opera *La voix humaine* werd op een bijzonder decorstuk uitgevoerd in de tuin én bij regen in het koetshuis. Op een groot, omgekeerd bed, voerden de sopranen een hartverscheurend telefoonsprek met een oude geliefde.

Dineren aan de gracht

5 oktober 2018 – 14 januari 2019

De eettafels op de bel-etage en persoonsvertrekken in het souterrain gaven een inzicht in de talloze diners die het echtpaar Van Loon – Egidius rond 1900 organiseerden in het huis aan de Keizersgracht. Bij de tentoonstelling

verscheen de gelijknamige catalogus in samenwerking met uitgeverij Nijgh Cuisine. Naast een uiteenzetting over de rijke tafelcultuur van de familie Van Loon werd een dertigtal historische recepten bewerkt en gefotografeerd voor dit bijzondere (kook)boek.

Muziek in het Zeven Bruggenkwartier

5 oktober 2018

Tijdens deze intieme avond werden twee concerten afgewisseld met een rondleiding door de tentoonstelling *Dineren aan de gracht*. In het koetshuis werd onder meer Fantasie in F van Schubert gespeeld op een schitterende Erard vleugel uit 1851.

Maakdag: blokdrukunst voor het hele gezin

28 oktober 2018

De tweede Maakdag in 2018 vond plaats tijdens de landelijke Week van het Maken

in oktober. Kinderen konden met hun ouders/verzorgers een tas bedrukken met door de ambachtsvrouw ontworpen drukblokken. Nathalie Cassee geeft al jaren les en maakte, naast werk in opdracht, een eigen serie historische blokdrukken met toegevoegd borduurwerk.

Museumnacht Amsterdam 3 november 2018

De Museumnacht stond dit jaar in het teken van *Dineren aan de gracht*. Naast rondleidingen en een diner dansant presenteerden onze quizmasters de 'Etiquette roulette'. Daarnaast vormde de eetkamer van Museum Van Loon het decor voor de promotiecampagne die Stichting Museumnacht organiseerde, en was daardoor overal in de stad te zien op posters en in de campagnefilm.

Pop-up restaurant in Museum Van Loon 17 november 2018 – 9 januari 2019

Tijdens de tentoonstelling *Dineren aan de gracht* opende Museum Van Loon een tijdelijk pop-up restaurant. Op zes uitverkochte avonden bereidden bekende chefs en culinaire beroemdheden de dinergasten een driegangenmenu,

geïnspireerd op de historische recepten van Thora van Loon en kokkin Leida.

Marijn Bax: Mores 22 november 2018 – 14 januari 2019

Als contemporaine aanvulling op de tentoonstelling *Dineren aan de gracht* onderzocht Marijn Bax of – en zo ja, waar en *waardoor* – de grenzen tussen up- en downstairs in het huis van de familie Van Loon konden vervagen. De tentoonstelling werd aangevuld met een aantal rondleidingen en afgesloten met een 'artist talk'.

Amerigo in het koetshuis 25 november 2018

Het paard van Sinterklaas stond in het koetshuis waar kinderen hem konden aaien en een wortel mochten voeren. Roetveegpieten zorgden voor tekeningen en warme chocolademelk en zelfs Sint kwam even langs in het koetshuis.

Presentatie van twee nieuwe portretten door Iris van Dongen 17 december 2018

Iris van Dongen portretteerde in 2018 Philippa Colomb de Daunant – van Loon en haar echtgenoot Marc Antoine Colomb de Daunant. De werken werden tijdens de Kerstborrel gepresenteerd aan alle vrienden van het museum. De portrettraditie van de familie Van Loon, bestaand uit ruim 150 portretten, werd aangevuld met deze nieuwe en kleurrijke portretten.

Vrienden en donateurs

Museum Van Loon kent vier vriendenkringen die ieder jaar toenemen in aantal. Naast de *Vriendenkring* zijn er de leden van *Van Loon 100* (young professionals van 25-35 jaar oud), *Van Loon 672* (vanaf 35 jaar) en de *Patrons Circle* (donateurs die het museum steunen met een gift van min. € 1.000,- per jaar). Alle vrienden worden uitgenodigd voor openingen, museumactiviteiten zoals lezingen en presentaties en de jaarlijkse Zomer- en Kerstborrel. Daarnaast organiseren de diverse comités activiteiten om de leden actief bij het museum en de programmering te betrekken. Het Patrons Circle Committee organiseert ieder jaar een diner geïnspireerd op de lopende tentoonstelling. In 2018 werd gekozen voor een Pastel Powder Party, aansluitend op de pastelten-

toonstelling. Het Van Loon 100 comité sloot in het najaar aan op de tentoonstelling *Dineren aan de gracht* met een boottocht over de grachten tijdens het jaarlijkse bal. Naast deze feesten werden de vrienden uitgenodigd voor gallery tours, een bezoek aan een restauratie-atelier en bezoeken aan diverse kunstbeurzen. Het museum is verheugd dat de vrienden en donateurs ieder jaar in aantal toenemen. Dankzij de steun van deze groepen kunnen jaarlijks nieuwe projecten worden gerealiseerd en nieuwe aankopen worden gedaan.

Een deel van het Patrons Circle Committee bij de Pastel Powder Party in 2018.

Educatie

Museum Van Loon hecht grote waarde aan educatie en organiseert met zeer grote regelmaat rondleidingen en lezingen rondom tentoonstellingen en over de vaste collectie. Speerpunt is echter het speciale educatieve lesprogramma gericht op het MBO vakonderwijs. Dit programma bestaat uit verschillende lessen voor meubelmakers, stoffeerders, kostuummakers en collectiebeheerders. De educatieprogramma's koppelen de oude werkcultuur in het huis aan de creatieve MBO-opleidingen van nu en creatieve vormgeving. In 2018 heeft Museum Van Loon een vierde lesprogramma ontwikkeld naar aanleiding van de tentoonstelling *Dineren aan de gracht*. Voor de opleiding Gastheerschap van het ROC van Amsterdam werd deze les ontwikkeld op het gebied van hospitality. In de les wordt zowel teruggekeken naar de historische ontvangsten en diners die in het huis plaatsvonden als gekeken naar de huidige rol die het museum vervult als verhuurlocatie.

In december werd samengewerkt met het ROC van Amsterdam bij de organisatie van een herhaalactiviteit voor Museumnacht bezoekers. Leerlingen van de opleiding Event Producer ontwikkelden een herhaalmiddag voor hun medestudenten in het museum.

In 2018 werd gestart met 'Maakdagen': workshops om kinderen met hun (groot) ouders/begeleiders te laten kennismaken met vakmanschap. Onder begeleiding van een professionele vakvrouw konden gezinnen ervaren hoe het is om zelf te maken. Dit programma werd ontwikkeld in samenwerking met Crafts Council Nederland. In mei konden gezinnen leren handgraveren en in oktober, tijdens de landelijke Week van het Maken, werden gezinnen uitgenodigd om textiel te bewerken door middel van blokdrukunst. In 2019 zal de eerste Maakdag tekenen als ambacht als onderwerp hebben.

Links: Maakdag blokdrukunst in oktober 2018.

Midden: studenten van het mbo onderzoeken een stoel tijdens een les.

Rechts: 48 zilveren messen in mahoniehouten foedraal, mogelijk 1822. Foto door Saskia van Osnabrugge, 2018.

Collectie en onderzoek

De kern van het museum wordt naast het huis gevormd door de collectie. In 2018 werden er twee nieuwe Heriz tapijten aangekocht voor de eetkamer. Omdat de eetkamer vaak wordt gebruikt voor diners, slijten deze tapijten sneller dan anderen. Met de aanvulling van deze twee tapijten kon de eetkamer in ere worden hersteld vóór het begin van de tentoonstelling *Dineren aan de gracht*. Een andere aanvulling op de collectie, met dank aan een gulle schenker, was de aankoop van een set van 48 zilveren messen uit het eerste kwart van de negentiende eeuw. Deze zeldzame messen, voorzien van een wapengravure, waren ook onderdeel van de tentoonstelling dit najaar: in de zilverpoetskamer werd getoond hoe de knechten het zilver na iedere maaltijd poetsten en schoonmaakten met de daarvoor bedoelde machine. De grote portretcollectie van ca. 150 werken kon worden aangevuld met de genoemde portretten door Iris van Dongen.

De werken werden gepresenteerd in de hal van het museum en zullen een permanente plaats krijgen in het huis. De opdracht aan Iris van Dongen was mogelijk door steun van o.a. het Mondriaan Fonds en de bijdrage van twee particuliere schenkers. Onderzoek naar de collectie heeft dit jaar geresulteerd in twee publicaties: *Pastels: het pastelportret in Nederland* en *Dineren aan de gracht: aan tafel bij Van Loon*. Dankzij deze uitgaves is het uitvoerige onderzoek naar de eigen collectie in aanloop naar deze twee tentoonstellingen ontsloten.

In 2018 werd ten slotte een aantal werken uitgeleend aan Nederlandse musea. Zo reisden de familieportretten door Jan Miense Molenaer en Adriaan de Lelie af naar Rijksmuseum Twente voor de tentoonstelling *Lief en Leed*. Ook was het kinderportret van Willem van Loon door Dirck Santvoort te zien op de tentoonstelling *Rembrandt En Saskia: liefde in de gouden eeuw* in het Fries Museum.

Onderhoud en restauratie

In 2018 kon op verschillende manieren aandacht worden geschonken aan restauratie van de collectie. Zowel het doek als de lijst van het portret van Jacob Hendrik Boode en Catherine Antoinette Martin door Johann Friedrich August Tischbein werden dit jaar gerestaureerd. Een livrekast en Empire buffetkast werden gerestaureerd en getoond op de tentoonstelling *Dineren aan de gracht*. De livrekast werd waarschijnlijk gebruikt als 'lockers' voor het personeel, aangezien bij de restauratie verschillende sloten en sleuteltjes tevoorschijn kwamen. Tenslotte werd de kroonluchter in de Drakensteynkamer voorzien van led verlichting.

In 2018 werden de laatste restauratie- en constructiewerkzaamheden verricht binnen het project *Open Huis*. Dit project behelsde zowel publieksprogramma's als restauratiewerkzaamheden. Het project *Open Huis* werd mede mogelijk gemaakt door: Provincie Noord-Holland • Mondriaan Fonds • VSB fonds • Dioraphte • BPD Cultuurfonds • Prins Bernhard Cultuurfonds • Slingenberg Heymeijer Fonds • Zabawas • Fonds 21 • Rudolph en Barbara Hoppenbrouwers Fonds • P.W. Janssen's Friesche Stichting • Ars Donandi + Russell-ter Brugge fonds • Thurkow Fonds • Stichting Dorodarte • eyelove brillen.

Johann Friedrich August Tischbein, *Portret van Jacob Hendrik Boode en Catherine Antoinette Martin*, 1791, Museum Van Loon.

Verhuur, financiën, personeel en bestuur

Naast entreegelden en bijdragen van de Vrienden en Patrons is verhuur een belangrijke bron van reguliere inkomsten van het museum. Omdat het museum sinds 2015 zeven dagen per week geopend is, is besloten om de verhuur tijdens openingstijden te minimaliseren en de nadruk te leggen op dinerverhuur. Het koetshuis van het museum werd dit jaar een aantal dagen gehuurd door Veilinghuis Dorotheum. Het huis wordt 's avonds gebruikt voor allerlei bijeenkomsten en diners. In 2018 waren er in totaal 56 avondopenstellingen. Dit varieert van privé rondleidingen en diners, tot openingen en activiteiten zoals Museumnacht en de Museumkaart Match Avond. Het museum ontving met het bezoek van President Barack Obama een zeer bijzondere dinergast in de eetkamer. Het museum beschikt over een kleine kantoorstaf van 5 FTE. In 2018 nam Tonko Grever afscheid als directeur. Hij werd opgevolgd door Gijs Schunselaar. Schunselaar was jarenlang werkzaam als adjunct-directeur bij de CPNB. In september heeft Auke Batstra, afkomstig van Paradiso, Sjoerd Staal opgevolgd als Manager Bedrijfsvoering.

Museum Van Loon

Keizersgracht 672
1017 ET Amsterdam
020-6245255
info@museumvanloon.nl
www.museumvanloon.nl
Dagelijks geopend
van 10.00 tot 17.00 uur

Museumteam:

Gijs Schunselaar (directeur)
Auke Batstra (manager bedrijfsvoering)
Willem te Slaa (conservator)
Valentine Rijsterborgh (marketing & communicatie)
Max Boogaard (huismeester)
Annette Fehrmann (behoud & beheer)
Marjanne van Sprang (administratie)
Lurdes Dos Anjos Laranjeira (behoud & beheer)

Publieksmedewerkers:

Adelheid, Anna, Britt, Catherine, Guido, Inez, Janneke, Lalo, Milo, Peer, Quirine, Rozanna, Sabine, Sophie, Tijmen, Tim, Tim, Tjibbe, Tristan

Bestuur:

Ph. C. Colomb de Daunant - van Loon (voorzitter)
Mr S.R.B. baron van der Feltz
Mr P. Keijsers (penningmeester)
Drs. J. Ubbens
Drs. M.H. barones van Wassenaer

Vooruitblik 2019

Het tentoonstellingsprogramma 2019 start half februari met *Pieter van Loon: tekenaar in het hart van de 19e eeuw* (15 februari tot en met 13 mei 2019). De tentoonstelling, die in het koetshuis plaatsvindt, toont een ruime selectie uit de aanzienlijke museumcollectie aan tekeningen van Pieter van Loon (1801-1973). Elke twee weken wordt een deel van de tentoonstelling ververst met nieuwe tekeningen; tezamen geven de werken een prachtig beeld van zowel het alledaagse als de grote ontwikkelingen in de 19e eeuw. Door de 'wisseldagen' kan de bezoeker van zoveel mogelijk tekeningen genieten; werk op papier is fragiel en wordt slechts zelden getoond.

In september wordt site-specific werk van de Frans-Libanese kunstenaar Stéphanie Saadé getoond. Saadé werd geselecteerd als talent van de *3PackageDeal 2018-2019* door de 'coalitie interhistoricitet', waar Museum Van Loon partner in is, samen met de Reinwardt Academie, Castrum Peregrini en de Oude Kerk. De *3PackageDeal* is een initiatief van het Amsterdams Fonds voor de Kunst en Bureau Broedplaatsen Amsterdam en is bedoeld om Amsterdam aantrekkelijk te houden en maken voor talentvolle kunstenaars.

In oktober opent de grote najaarstentoonstelling, waarover spoedig meer bekend zal worden gemaakt.

Ook in 2019 zal Museum Van Loon de jaarlijks terugkerende evenementen zoals de Open Tuinen Dagen en de Opera in de Grachtentuin organiseren. De educatieve lesprogramma's, de Maakdagen en de

rondleidingen voor blinden en slechtzienden worden onverminderd voortgezet en blijven een permanent onderdeel van de programmering.

Aan het palet van activiteiten worden in 2019 de Vrijheidsmaaltijd op 5 mei toegevoegd; ook zal Museum Van Loon in de zomermaanden activiteiten ontplooiën die aansluiten bij andere evenementen in de stad, zoals Pride Amsterdam. Op die manier wil het museum haar gastvrijheid optimaal tot uitdrukking brengen en een open huis voor iedereen zijn.

Wij danken u voor uw steun in het afgelopen jaar, en hopen u in 2019 in groten getale te mogen begroeten in het museum!